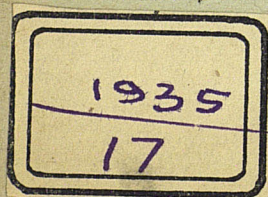

Gt. Arutunjan

Нәјwane kolxoze зь пәхуәшја сәwa
bene хуәји кьрне

1935

Нәсра Gynditie 1935 Rəwan

1935

17

636

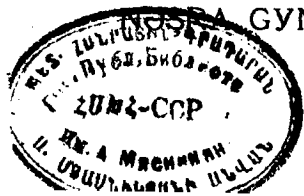
GR. ARUTUNJAN

**HƏJWANE KOLXOZE ZƏ NƏXYƏŞJA
CAWA BENƏ XYƏJI KƏRBNƏ**

4017

Redaktore Çavdar Çasyme Çalil
Tərcümə kər R. Drambjan.

Təmürə Xəlil Müradov
2 - oy Pəreulok Fûçka
dom 7, kv. 8
ERÉVAN - 375078 - USSR
Tel. 35.10.20 (mal) - 52.97.41 (kar)

ՀԱՅԿԻՅԱՆ ԳՅՈՒՆԴԻՏԻՅԵ 1935 ՐԵՎԱՆ

430-22

Gıavlıt № S. 21, tıraı 1000 t mb  435.

Naıbr 1256.

N ıbrıana hıkım te R wan Kıca

Gıunı II № 4.

Dəwsa xəbəra peşn

Konferansa fırqə 17-a peşja mə
pırsəkə məzın dani—„Peşsalja
dydada nav ebyle həbuna xuyi-
kırna həjwana əm dəst binın ka-
red ysa, kared cawa ky mə dəst
anı wəxta qədandına problema
pırsa nan, peşsalja əwlynda“.

Bona qədandına bərdanina fırqəə
məzın, lazımə əm sər pe rakın-
həmu massa kolxozvan u həmu
pale u xəvatcije sovxoza u kolxoza
ja xuyikırna həjwanəf. Le wəki
şəre han bə raki be dərbaz kırne,
lazımə, wəki hər kolxozvanək, hər
xəvatcije u brigadire ferme, ysa
zi hər palək sovxoza bə zanbuna

xyəjikr̄na həjwanətva u b̄ veter-
narijeva siləh buji bə. Silhe han
əm dkar̄n b̄d̄n dəste massa xə-
vatcije mə b̄ koməkja broşure mas-
saji, le je ysa həta n̄ha t̄ynnəbu-
nə jan zəf h̄nd̄k bunə.

Bona t̄əmam kr̄na kemasja han
b̄ dəst pe kr̄na Komisariata xyə-
lije Ç. S. Ş. L u nəşirəta gyndi-
tije k̄teb we benə nəşrkr̄ne u
əw k̄tebe „**Həjwane kolxoze cawa
z̄b nəxyəşje benə xyəji k̄r̄ne**“ n̄-
visijə xəvatcije ylmdar Instituta
Veternarnije həv. **Gr. Harutunjan.**

Xəvatcije fronta xyəji k̄r̄na
həjwanət b̄ sosialisti nav we k̄-
tebe we b̄vin̄n çava wan gələk
p̄rsa, je ky hər roz u hər gav
rasti wan ten wəxta xəvata ş̄xyl-
ije.

Çəm mə dha gran u bь bərki hatijə danine pьrsa xуəjikrьna həjwane nirkəş u pьrsa xəvьtandьna wan bь paki. Həsp u ga he bona traktora mylle rastenə, bь rьkniva koməkdare wenə. Hər gav wəxte şovkrьn—rakьrьne u sandьne, səwa ky wəxte qədandьna plana u bərov krьna hasьləte nirkəş xəvatəki gran dqədinьn zь wedəre zi əjanə, wəki xəvata həspa u ga səqas məzьnə nav xəvata qədandьna plana, demək nherandьnək səqas baş we həbə bona qəwəta nirkəşə.

Кътебе həv. Gr. Harutunjan vi alive zi çave razikrьne ddə wan pьrsa, je ky əwi səqlida peşda ten.

Кytasi lazьmə əm bir binьn, wəki cawa əw кътеb, ysa zi je majin, je ky hatьnə nəşr krьne u

we benə nəşrbune, çerəbandəna
əwəlnən bona əfrandəna nəvisar-
tja massaji xuyəjəkərnə həjwanət,
dəbə ky kemasije wan həbə.

Сьқыланəдарə çija, je ky çijada
dxəvətn, ysa zi xəvatcije çergəji
u brigadir, je ky nav xəvatkartja
xuyəjəkərnə həjwanətəda dxəvətn
bə çerəbandənəd xuyəna, bə ditə-
nəd xuyəna, we ali mə bəkən əm
kemasijəd xuyə nav kətebe xuyə yl-
mijəda rast bkən, bədən həldanə.

X. Əhanjan.

Zьrарbнuа, ky һәјә nav һәbuna xyәjikьrьна һәјwanәtda

Kolhoz u sovxoze mә һәbuna xyәjikьrьна һәјwanәtda һәр sal zьrare mәzьn dьstinьn зь nәxyәsjа һәјwanәtda u зь kembuna һasьlәte wana. Gәlәk zьrar dьgьhizә kolhozed mә, je ky dәštadanьn zi, kәdәre һәјwane хәvatқar he хәvatәk mәzьn dьqәdinә.

Rastә, ky ньha dәwsa nirкәsa traktor dxәvьtә, u зьmare traktora nav kolhozada rozbroz zedә dьbә, le xyәstьна һәјwanәt, we зьmareda disa xyәstьна һәјwane хәvatқar bona һәbuna сьмьәta mә iroin pьrsәkә әmrкьrьnejә u gyhdarikә gran dxy-

əzə bona zedəkr̥na həjwanət u
xyəji kr̥na waf. Xəvata baş ja
kəwşən u dəšta,—has̥lət, b̥ çarə-
keva nə ky b̥ we qəw̥mand̥-
neva gredaji jə, wəki b̥ c̥qasi
həjwane xəvatkar ve jan we kol-
xoze hənə wəxta xəvata kəwşən,
le b̥ we jəkeva zi, wəki həjwa-
nəd han b̥ c̥ qasi qəwət̥n u
xəvatkar̥n.

Xen z̥b we gərək əm bez̥n,
wəki həjwan zavodək p̥eukə, ja
ky dkarə dəbre çurə-çurə b̥ paki
haz̥r kə u wana b̥kə şir, goşt,
bəz, h̥ri u has̥ləte majin. B̥ we
mənjeva zi qarə, ky hər kolxozada
eelək, x̥nzir u pəze doşani xyəji
k̥n u zedə bk̥n, xyəji k̥r̥na
kizana ky ilahi kolxoze dəştida,
məçal d̥də majine ək̥na nan b̥
karti b̥xəv̥t̥in̥n.

Le бь we фѣмкрѣнева, wѣки ни-
сандартја хуѣјикѣна хѣјванѣт кол-
хозада фѣрзѣ u бь we хуѣстѣне-
ва, wѣки хѣбuna хан пак бѣ u
рѣшда хѣрѣ, кѣлхозван гѣлѣк wѣхт
рasti дѣзмѣне хуѣјикѣна хѣјванѣт
те: ѣw—нѣхуѣшбуна u мѣрарбуна
хѣјванѣтѣ, je ку зѣрарѣд гѣлѣк мѣ-
зѣн дѣгѣhinьн хѣбuned мѣ.

Le зѣрар, ку зѣ нѣхуѣшја хѣјва-
нѣт рѣшда те, тѣне бь мѣрарбуна
хѣјванѣтѣва кѣта набѣ. Зѣ руje нѣ-
хуѣшбуне шѣрдajина еелѣке кем дѣ-
бѣ jan бь ѣарѣкева те brine: хѣ-
jwane гѣшти кaша хуѣ саq yнда дѣ-
кѣн, зѣ we jѣке гѣште wan u бѣзе
wan кем дѣбѣ: хѣриja рѣз хrab
дѣбѣ, je ку сѣqasбуна хуѣ u пак-
буна хуѣ yнда дѣкѣ, le хѣjwane
xѣватkар, зѣф ѣара wѣхте xѣwafa

gymrəhda, zə ruje nəxyəşije xəva-
tkartja xyə ynda dəkə, zə kizane
ky xəvata kəwşən bə gələk qasiva
zərar dəstinən.

Xen zə we, nəxyəşije həjwana
zəf çara ysa tuz dəbən, wəki hyk-
ma xyə dəhelə sər kolxozed başqə,
çar-çara zi sər gynda, həta sər nə-
hja zi u bə weva zərare gran də-
gəhinə həbuna çəmaəte.

Wəxta nəxyəşja bələbuji gyhas-
təna həjwana, ysa zi ja dəbr, zə
gyndəki gynde dən, le çara zi orta
cənd nəhija, naje hiştəne. Frotana
həjwana, ysa zi hasləta wan u
gyhastəna dəbre te brine, re tenə
gredane, həjwana nəbən eere u
jed majin. Kytasi gərək əm əw jək
zi bir nəkən, wəki çərgə nəxyəşije
həjwana dərbazi mərja zi dəbən.

Өгөр өм бөр һөсав һылыһ өв һөму
зырар, је кы бь пөхуөшбунa һөјва-
нава дьгьһизьн мә, өме һбыһн
wөki yндакьрһна хуөјикрһна һөј-
wanөte Тьвақа Şewre һөр sal дьгь-
һизө һөзмарөкө гөлөki мәзын. Зь
isbate Komisariata Хуөлија Тьвақа
Şewre ёјан дьбө, wөki төне nav
salөke пөхуөшбунa һөјwanөt nav
Тьвақа Şewre 82 milion сөри бујө,
le төлөfbun—20 milion. Yндак-
рһна һасьдарја һөјwanөt саја пөхуөш-
көтһна һөјwanөтда (şir, goşt, һьри,
bөz, сөrm u je дьне) гьһиştijө һө-
та 200 milioni, ја кы зь ренç pa-
re һөму һасьлөtdajina хуөјикрһна
һөјwanөt парөкө.

Demөk төзө төşkilkрһна u бьнд
buna хуөјикрһна һөјwanөt дьһа бь
qөwөt we реşda бьльвө wi сaxи,

wəxte ky əm yndakьrьna xyəjikь-
rьna tarьsa bygьhinьn dərəça nьmz
bune, le bona we jəke lazьmə, wə-
ki həmu kolhoz u sovhoz şəre ky-
tasi təşkil bkьn mьqabьli nəxyəş-
buna u tələfbuna həjwana.

Mənje nəxyəşbuna həjwana

Wəki peşja nəxyəşbuna həjwana
be gьrtьne, bəre həmuşka lazьmə,
əm byzanьn, wəki nəxyəşja wan
zь cь peşda te.

Sawa nav mərja ysa zi nav həj-
wana nəxyəşije bəla buji u je nə
bələbuji peşda te. Nəxyəşijed bə-
labuji gələk çara zьrare məzьn dь-
gьhinьn həjwane kolxoza, je ky
çar-çara bəla dьbьn nə ky təne nav
hebune nəhjakeda, le bəla dьbьn
çərgək gynd u həta nəhike təmam zi.

Nəxyəşijed bələbuji zə çiki əjan-
bune şunda, əw zə həjwane nə-
xyəş dərbazi həjwane saqləm də-
bən u bə weva wədəki kənda dka-
rən gələk həjwan nəxyəş pexən.
Mənje we nəxyəşije mikrobe gələk
hurəkən, je ky zə toze zi hurən,
je ky dkəvən nav bədəne mərja
jan həjwana, zədə dəbən u gər
dəbən, wana zər dkən u nav wan
nəxyəşja bələbuji hazər dəkən. Ulm
nave wan danijə „hure-hurək“ jan
„mikrob“ je ky gələk hurən, bə
əvava najen ditəne u tenə ditə-
ne tənə bən haçəta, ja ky zə şuşə
ysa cekərjə ky təşt məzən nişan
dədə u jak te gotəne mikroskop.

Mikrobe hər nəxyəşja bələbuji
həjə, ja ky zə mikrobe nəxyəşije
dəne çəhe dəbə. Mikrob bə riye

başqə-başqəva dkəvɨn nav bədəne
həjwanət, b̄ gələk parva əw jək
d̄b̄qəw̄m̄ə wəxte dəbre u av dajine,
wəxte ky mikrob dkəvə nav z̄b̄ke
həjwen, le d̄b̄karə tekəvə hyndyre
wan b̄ rekək başqəva zi, wəxte
bin k̄b̄sand̄b̄ne-nav p̄b̄ška we, jan
d̄b̄kəvə nav brine həjwana, le çar
çarana zi həjwan z̄b̄ gəst̄na b̄h̄yka
u həjwaned d̄b̄nva zi nəxyəşije
d̄b̄gr̄n.

Nişane nəxyəşijed bələbujinə,
a) wəxte ky cənd həjwan t̄əvaji d̄b̄
wəxtəkida u b̄ nişaned mina həv
nəxyəş d̄b̄kəvɨn. b) Wəxte ky həj-
wan bəmənə nəxyəş d̄b̄kəvə—gər-
mja çane we b̄l̄nd d̄b̄b̄ə, z̄b̄ dəve
we t̄uk te, z̄b̄ ēv̄e we hes̄r, wə-
xte ky ze xun te u hale we b̄
hər aljava zəlul u xrab d̄b̄b̄ə.

c) Wəxte ky həjwan nəşkeva dəm-
rə jan zə cənd şət nəxyəşbune
şunda tələf dəbə.

Wəxte ky nişaned ysa əjan də-
bən, gərək we şəte həjwane nə-
xyəş be başqə kərbne, zə başqə
kərbne şunda, gərək veternar jan
felşer be gazi kərbne, wəki kəvş
kə nəxyəşi cije u bə nişandajina
xyə qoməke bəgħhinə, wəki nəxy-
əşi bəla nəbə.

Le zərarək məzən dəgħizə hə-
buna xyəjikərbna həjwane kolxo-
ze zə nəxyəşijed dəne zi, zə je
nə bələbuji. Nəxyəşijed hanən, nə-
xyəşija zək u ruvija, brin, çije-
şkəsti, çije hənçəri, nəxyəşije səma
u jəd majin, je ky peşda ten wəx-
te ky həjwana beqanun u begyh-
dajin dəbr u av dədən, wəxte ky

çije qrez u tængda xyəji dьkьn,
wəxte ky wana beqanun u begyh-
dari dxəvьtinьn.

Əm sawa peşja nəxyəşbuna həjwana bьgrьn

Тыме əm gərək bir binьn, wəki
dha hesajə xyəji krьna həjwanət
zь nəxyəşbune, сь ky həkimtja we
zь nəxyəş kətьne şunda.

Вь weva əm икагьн безьн, wə-
ki gərək dəst be kьşandьne zь hə-
jwane nəxyəş, le тьqабьл, xəvata
həkimtja həjwana gərək hər kol-
xozəkeda pak be təşkil krьne.

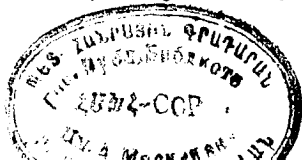
Əm dxыəzьн безьн, wəki kolxoz
gərək həjwane xyə ysa xyəji bьkə,
wəki əwana nəxyəş nəkəvьн, nəhe-
lə nav həbuna xyəda nəxyəşi peşda
be u bəla bə.

Өм дкарың бьгыһизьн we мәрә-
ме бь ськгына авaje һөјwana бь
қөјдө қанунва, бь пак кгына дөб-
ре wanва, бь бағ хуөји кгынева, бь
форма хөвътандьнева, le бь вера
төваји өме мәҗале ветернарије zi
бқөдиньн.

Bona һөјwana zi авaje сақләм лазьмын

430-72
Cawa bona мәрја, ysa zi bona
җансақја һөјwanәт қғrare өwlьн
авaje сақләмө, сьмки һөјwan nive
өмre хуө nav авaje, гомеда дәр-
baz дькө.

Zөf .pare нөхуөшје һөјwana (сәр-
ма кгың, нөхуөшја рьшьке u sing,
нөхуөшја һөsty y jed majin) peş-
da ten зь we, ky baje sar wahava
дәрbaz дьбө, ky һөјwana авaje

sarda xyəji dьkьn. Zəf çara he həjwan wəxta əmre xyə çahьlda nav avaje sarda sərma dьkə u bь çarəkeva qiməte xyə u qəwəta xyə ynda dьkə, kerі həbune naje.

Bь məxsusi һykma zьrari dьhelə sər həjwana һəwa gran u pis jed avaja. Həjwan, ja ky avaje ysada zəf dьminə dьeьlmьsə, sьst dьbə u dkarə bь mənikə nəfərzva zi nəxyəş bkəvə. Xen zь we nav həwe pis, xrabda mikrobe gələk nəxyəşijed başqə-başqə xyə xyəji dьkьn, cawa ky bəsa xəbərə, mikroba cьxotke (tuberkuljoz) dha zəf gomed ysada bəla buji jə, kədərə һəwa xrabə u pisə.

Ysa zi zьrar dьn həjwana avajed nəm zi, kədərə həjwan zəf çara sərma dьkьn u disa bь hesaji nə-

xyəşije hal bəla dкьн, cəwa ky cьxotkə u qəwьmandьne həsqa. Avajed nəm zəf zьrar dьgьhinьн həjwaned çamy, əjanə wəki golyk avajed nəmda xrab gьr dьbьн u nəxyəş dьkəvьн.

Қytasi sər saqləmjа həjwan zəf xrav һyқm dьkə əw qəwьmandьн, wəxtə ky avaje dewerda ronkaji kemə. Ylm zəlал kriјə, wəki pəncə təve mikroba dkyzə, le nav tariјe-da mikrob wəxtəki drez dьzin u dьminьн. Le nherandьн u ditьн isbat krьнə, wəki dəwar, jek nav gome tarida hatijə xyəji kьrьne, dha zu cьxotkə dьgrə. Xen zь we jəke, həjwan ky avaje tarida tenə xyəji kьrьne, əwana zirbuna xyə ynda dкьн, sьst u çaneş dьbьн u dəbr bь mədə u iştəh naxyn. Avaje

tari nahele həjwane hurьk qəwət
һылын, peşda ben u kytasi avaje
ysada cətnə xyəji kьna qəjdə-
qanune.

Bona we zi səba xyəji kьna
saqləmja həjwana, lazьmə avaje
gərm, bь həwa təzə u təmьzva,
avaje һьşk u ronaji. Avaji gərək,
frə bə, wəki həjwan həv dəv nədyn
həvra nəсьн, zьrar nəgьhinьн həv
u bona rһətьbuna wan məçal həbə.
Qəwьmandьna ysada hesa dьbə dəbr
dajina wan u xyəji kьna wan.

Вь wəva zi һale baş məçal dьdə
həjwana ky əw xyə zь nəxyəşija
dur xyəji bькьн, səba we jəke zi,
wəhte ky kolxoza bona tarьsa avaje
təzə cedькьн jan jed kəvн remont
dкьн, gərək be xəbərdan nişandaj
ina veternare u gavane dewer xyəji.

кып, сымки тәне еьрыланә дкагә
bona we jәke şewre şьхулкыгыне
бьдә wana.

Sərbәst кыгна һажwana бь авaje
төзәва нав колхозада дьһа һеса јә,
еь кы һәбuna һурык төкмаләтјједа,
еьмки бьп ьхтјјара колхозе һәнә
гәләк әрәбә u һәјwan, әw дкагә
wәxteda бинә u бьгыһинә әи һәр
тәште секыгыне u мәçәле колхозе
һәнә dһа бь karti bdә сәр хәvate
һьм һаçәта, һьм хәvat u һьм zi
qәwәta pala.

Avaje һәјwana гәрәк тәмьз бәнә хуәји кыгыне

Avaje зь һәмушка пак секыри zi
dkarьп зьраг бьдьп һәјwana, һәр-
ке авaji тәмьз хуәји һәкып.

Nav q̄brez u gəmare gomedə,
nav toz u pəjinada gələk mikrobe
nəxyəşija bələbune hənə, le gome b̄
hylm̄gylm, b̄ pəjin u mizeva t̄-
zi bona tar̄şa zəf z̄rarə. Bona
we jəke zi kolhoz gərək avaje həj-
wane x̄yə zəf u zəf t̄əm̄z x̄yəji
b̄k̄n.

Gəmar u pəjin gərək žu-zu be
hldane, bərəvkr̄ne, bona mizkr̄na
həjwana gərək re həbə, wəki b̄
wəva z̄ gome dəre u brezə nav
bire başqə. Ərde gome gərək z̄
af̄re xatbuji bə, bər b̄ rja mize,
wəki dor alja həjwanda nəmi u
ş̄li bərəv nəbə.

Gərək ysa zi t̄əm̄z be x̄yəji k̄-
r̄ne car aliye avaje dərva—həw-
şeda. Həwşed b̄ gəmar u qrezva
t̄zi bona bələbuna nəxyəşije helu-

пън, хен зь we jəke, havine nav
wan gəmarada meş, moz, мьхмьхк
u bhyked majin peşda ten u
zedə dьbьн, je ky rĥətije nadьн ĥəj-
wana.

Dizifeksia kьrьna avaja

Le tьmьz xyəji kьrьn he bəs ninə,
lazьmə avaji benə dizifeksia kьrne,
bь dərmanava mikrobe nəxyəşje
bdьн kuşьne.

Əw avaji nav kizaneda ky ĥəj-
wan nəxyəş bujə jan tələf bujə,
lazьmə bəre tьmьz kьн paşe dizi-
feksia bьkьн, səba we jəke zi la-
zьmə gəmar u majina dəbre ky
dor alija ĥəjwanda manə, benə bə-
rəv kьrne u əgər əjan bə, ky
ĥəjwan зь nəxyəşja Sьbiri mьrag
bujə, gərək əv gəmar be şəwьtan-

дъне, јан зи еџл крѣне дѣ нав мѣ-
зѣлхане хѣјванѣѣда. Waxta нѣхуѣ-
ѣје баѣѣѣ је нѣбѣлабуји, гѣмар
дкарѣн бхѣвѣтинѣн, ле лазѣмѣ сѣр
гѣмарѣ бѣ ка и гиѣва бѣгрѣн и
раѣе зи сѣрда хуѣли и қум тѣзи
кѣн. Nav dy хѣфтادا нав гѣмара
гѣрм бујида нѣхуѣѣи унда дѣбѣ и
зѣ we јѣке ѣунда бетѣрс дкарѣн
гѣмар бхѣвѣтинѣн bona қѣвѣт да-
јина хуѣлија.

Bona dizifeksia крѣна авaje тѣѣ-
те баѣѣѣ—баѣѣѣ, је қимije дхѣвѣ-
тинѣн, зѣ wana зѣ хѣмуѣка зѣф
ѣираја қѣлсе те хѣвѣтандѣне. Bona
хазѣр крѣна ѣираја қѣлсе, гѣрѣк
хлинѣн килок қѣлса ѣѣвѣти тѣзѣ и
нав wedrok ав рак лѣ хѣв хѣн:
бѣ ава ѣира қѣлсева дкарѣн диware
авaja зи спи кѣн, ѣгѣр ѣира қѣлс

dha tir be hazыр крҕне (wedroki avda 2—3 kilo кҕls).

Bona dizifeksia крҕна тҕхта, ved-roa u фҕраҕа dкагҕн бхҕвҕтинҕн ава гҕрм кҕле, jak wa hazыр dкҕн, 1¹/₂—2 kilo кҕле dare vedrok avda niv шҕет dкҕлинҕн.

Xen зҕ we bona dizifeksia крҕне баşын hҕландҕна kreoline u karbole (niv kilo vedrok avda hҕlandi), мҕҕабҕли гҕмара gome зҕф баşə formalina hҕlandi (300 gram formalin nav vedrok avda hҕlandi).

Bəri dizifeksia крҕне гҕрҕк авaji бҕ рaki be тҕмҕз крҕне, u wҕki тоz ranəbə, rak dҕbə, ky бҕреva ҕрд u diwar бҕ aveva benə şҕl крҕне. Зҕ тҕмҕз крҕне şunda di-war, ҕрд u hҕр тҕшт ky авajeda hҕнə бҕ dərmanva тҕмҕз dҕкҕн,

sərda dərman drəşinən. Bona dərman rəşandəne dkarən bxəv̄tinən haçəte rençbərije ja rəşandəne, b̄ kizaneva ky bəlgudare t̄rja tenə rəşandəne.

З̄б dizinfeksia k̄r̄ne şunda pak dbə, dəri u pənçəre avaji 3—4 roz vək̄ri bhelən, wəki ba lexə wana, з̄б we jəke şunda t̄ne əm dkarən avaji həsav k̄n sərbəst—saqləm.

Dizifeksia məçalək з̄б həmuşka fərzt̄rə bona şer k̄r̄ne m̄qab̄li nəxyəşijed bələbuji, demək əw jək gərək b̄ gyhdarja məz̄nva be qə-dandəne, b̄ rasti u b̄ nişandajina vətərnare, с̄mki dizifeksija, ja ky beqrar—qanun te k̄r̄ne, t̄çara naḡhizə neta xyə, bəđlhəwa dər-baz d̄bbə.

Nəxyəşije ħal jan nəxyəşije dьn
həbə jan tьnnəbə, hər kolhoz bona
xyəji kьbna həbuna xyə, həjwane
xyə u təjrutuje xyə sale qə na dy
çar gərək avaje xyə dizifeksia bь-
kə u bnərə ky avaji tьme təmьz
bьn, nəhelьn gəmar bərəv bə, miz
gol bə u jed majin.

Nişandajina dəbra baş u dəbr dajina bь qanuni

Çergək nəxyəşije həjwana, xrab-
buna organa məhandьne u ruvija,
wəgьmbun, sançy, bər avitьn u jed
majin, peşda ten zь dəbr dajina
beqanun u zь dəbra xrab.

Zéf kolxozada dəbr wəxte rast kəvş krida u şhətada nadəb, cəwa ky qrar hatijə danine. Wəxte ky dəbra həjwanət dərəng dədəb, həjwane bərci huçym dəkə sər dəbre u beçytəb zéf dxy, organe məhandəbne xrab dəkə. Jan məqabyl we, wəxte ky dəbr zéf dədəbne u beçar, həjwan zəb zéf xyərgəne nəxyəş dəkəvə.

Gome təvaji kolxozada, bə nişandajina veternare jan gavane gərək bona dəbr dajina həjwan şhəte başqə u kəvş həbən. Həspara dəbr te dajine roze se çar. dəwar u xənzirara roze 3—4 çar, le pəzara 4 çar.

Xen zəb we, bona pak krəna dəbr dajina həjwanət fərzə ky dəbr „bə normə“ be dajine, dəmək

Çar—çara nav dëbre heşinaje tël, zër dьkəvьn, sawa ky bəsa xəbərə, nav heşnaja nan. əw zi zəf parva wəxte şli, wəxte baran barane, peşda te heşnaje nəker „zəngi“, zь xyərgьna we şunda həjwan drьçьfə, tamare we dhəzьn u golyka xyə davezə. hənə heşnaje dьn zьrardar je başqə zi, je ky wərgьmbun, tьk hatьn, tьj kətьn, naveşk u je dьne peşda tiьn.

Қytasi həjwane kolxoze, бь gələk parva zь dëbre rьzi u xrab zьrar dьstiьn, zь we dëbre həjwan бь wərgьmbun, бь nəxyəşja рьşьkva, organe məhandьneva u бь nəxyəşja ruvijava nəxyəş dkəvə u jed majin. Wəxte wan qəwьmandьnada həjwane awьs u həjwane hurьk çahьl

zu nəxyəş dķəvbn, le jed awbs zi
golbke xyə davezbn.

Le hər sə dərħəq dəbra rǝzida-
nə, həmin pak dbə ky əw jək tǝ-
çara nəxəvbtinbn, le əgər beilaçbn,
we wəxte gərək dəbre ysa tǝmbz
kbn, bǝkbn ysa, ky zǝrar nədə.
Əw jək wa te krǝne, dəbr wəxtək
drez bbn tǝve u bər be ħǝşk dkbn,
zǝ həv dəbzergbn jan ava kǝljajida
drezbn. Le je ky rǝzjaji jə, əw
tǝçara izbn ninə bǝdbn ħəiwana.

Zǝ gotna mə peşda te əw, wəki
bona ky həjwana zǝ nəxyeşije dur
xyəji bkbn, kolxoz dəjndarə, xen
zǝ qrar—qanun krǝna dajina dəb-
re, bǝ məxsusi gyh bǝdə sər pak-
buna dəbre.

Həjwanətra çije eere saqləm u baş lazımə

Nive hər sala u he zedə zi, ha-xıre təvaji ja kolxoza deerə, demək bona həjwana nişandajina eereje saqləm gələk məzınə, cəmki əwana çije eerəda tımə həwa təməzda dərbaz dькьн, бь azaji dhəzьн, tь-me бьн ronkajedanьн u tьme dəb-re xyəş u təzə dxyn u бь weva zi qəwət dьgrьн, zir dьбьн.

Əmre eere kəmək dьdə peşda-cujin u gьrbuna həjwana, əw wana məhkəm u qəwin dьkə mьqabьli nəxyəşijed başqə-başqə. Əmre eere hykma baş dhelə sər həjwane awьs zi, бь we ky zajina wan hesa dь-bə. Nəxyəşije hal başqə-başqə, cə-wa ky taj kətьna zajine, gomada dha gran dərbaz dьbə, cь ky wəx-ta eere.

Bəre həmuşka gərək gyhdarbən, wəki eərə bə nəxyəşijed başqə-başqə hal gьrti nəbə, cьmki hьndьk uinьn qəwьmandьne ysa, caxə ky eərə bə nəxyəşije sbiri gьrti dьbə, ilahi ky əgər wan dərada çəndəke həjwane mьrar buji hiştьnə. Meşada u çije bəlg-gьrtida tьme meşe zьrardar hənə, zь wana həjwan dkarьn nəxyəş bkəvьn bə pirop-lazmozewa. Cьmьma bə toxьme çurə-çurə kyrmava tьzinə, je ky nəxyəşije granə kyrmı peşda tinьn nav həjwana.

Demək, wəxta bьzartьna eərə, bəre həmuşka gərək be zəlal krьne, wəki cьka cerəje han saqləmə? jan na, u cьmki veternar dkarə pьrsa han zь həmuşka baş safi kə, demək bona bьzartьna çije eərə la-

zьmə ʃewr dajin u xəvata veternar.
Le əgər ysa bьqəwьmə, wəki veternar
nkarbə təv we xəvate bə bь mə-
njed başqə-başqəva, lazьmə bir nə
kьn u bьzanbьn, wəki eerə gərək
duri məzəlхане һəjwana bə, ysa
zi gərək duri zibьlxanə, duri aved
gol buji u duri rjed məzьn bə. Bь
hər aljava gərək һəjwan zь çije
şьl u nəm, eьmeьmə dur xyəji bьkьn,
le lь wan dəra, kədərə ky һəjwan
bь piroplazmozeva zu-zu nəxyəş
dkəvьn, gərək һəjwana zь bəlga u
meşa dur xyəji bьkьn.

Bьhare, dərхьstьna һəjwana zь
gome u brьna wan bəg bь eerə,
gərək bь qrar u qəjdə be qədan-
dьne. Gihe bhare təzə, jeky һəjwan
gələk baş, bь məddə dxyn, sançy u
wərymbun peşda tinə, zəf çara zi
һəjwan zь we jəke mьrар dbьn.

Bona we jəke zi lazьmə, bəre həjwan bərdьn eere bь cənd shətiva u paše rozbroz shəta, wan eerandьne zedə bkьn. Xen zь we, bəri brьna wan bəg bь eere, cənd roz bəre, gərək həjwana bərə-bərə hini eerandьne bkьn, sər norma dəbra wan hьšk, bərə-bərə zedə kьn bь hьnek parva giha təzə şin.

Gərək disa ysa bqədinьn, wəxte ky həjwan zь eere vədygərinьn tiьnьn gynd. We wəxte qə na həma həvtek gərək giha şin kem kьn u həjwana hini dəbre hьšk bьkьn.

Gyhdarikə məzьn u hьşjarbun te xyəstьn dərheq həjwane hurьk, çahьl u jed awьs. Caxe ky wana gələk zu dərdьxьn eere, wəxte ky ne giha şin kemə, həjwan zəf vьrda—weda dgərьn bona giha bbinьn,

əwana b̄rci d̄min̄n, d̄wəst̄n, u
baje bhare sar l̄ wan d̄xə, əwa-
na sərma d̄k̄n. Xən z̄b we z̄b
eerəje ysa, j̄e ky b̄ aviva u. b̄
qraveva ḡrtin̄, ḡrək z̄b van eera
h̄jwan dur xyəji bk̄n, z̄b we j̄e-
ke cawa ky mə gotij̄e, h̄jwan san-
çy d̄ḡn u jed aw̄s golke xyə
davez̄n.

Bona h̄jwanət ḡlək z̄rərə jon-
çə (kət) t̄zə heşin buji, jan je ysa,
je ky b̄ aviva u b̄ qraveva ḡrti
j̄e, z̄b we w̄r̄mbun peşda te u
t̄me b̄ mrarbuna wanva kyta d̄b̄.

Нахьре гаване баş безьрар д̄min̄.

Bona xyəji k̄r̄na naхьре dewer
z̄b naхуəşja, gаване баş ḡlək ş-
xyl dkarə b̄k̄.

Cawa ky mə l̄ zore got, h̄jwa-
nət nive sale çije eereda d̄rbaz

dkьп, kedəre həjwan tьme həvranə
u dkarьп zu-zu nəxyəşije зь həv
бьгрьп. Xen зь we jəke əgər çije
eerəda nəxyəşja bəlabuji pəjda dь-
bə, eerə zi nəxyəş dьbə u бь we-
va nəхьг təmam dkəvə бьп qəzje
gran. Dəmək gavan we сьqas ha-
зыг u sərwxat bə, wəki tьme na-
хьге хуə зь qəzja u зь nəxyəşja
dur хуəji bkə.

Le lazьmə əm qəbul kьп, wəki
həta ньha zi gələk kolxozada fьkrə-
kə nərast həjə dərһəq xəvata u
borçdartja gavan.

Gələ çara bona we qyllьxe za-
ra kьvş dkьп, mərve kal kьvş dkьп,
le həta mərve səqət zi, бь wi hə-
saveva wəki borçdartja wi zəf zə-
lal u hesajə, gərək əw təne һьşjar
бьп wəki зь nəхьг həjwan ynda
nəbьп.

Le gavan xəvatciki çavdarə bona həbune. Gavane baş gərək təşkil-dare u peşikare naхьre bə, əw gərək bь çije eerəjeva baş nas bə u bьzanbə kədərə dkarə naхьre хуə bьeerinə, kənge u kədərə bgyheze naхьra хуə, зь kizan dəra gərək naхьre хуə dur хуəji бькə. Gavan gərek зь həjwane хуə һьз бькə u бь nherandьna хуə gərək bbinə həg gyhastьnəkə həjwana, əw бь eəve хуə çərbbi gərək бьbinə həjwane nəхуəş u be dərəng exьstьn wana зь saqləma başqə kə. Kytasi əw gərək nasi nişane nəхуəşija bə u bьzanbə forma koməkdajina, əw-льnə veterarije.

Қыушə, wəki бьzartьna gavan gərək бь gyhdari be крьне, wəki nherandьna naхьre be dajine dəste mərve qəwət u бь gyman.

Wəki gavan baş bə, lazımə, wi b̄ məhəki b̄şin̄n̄ m̄şkəne veter-narije, kedərə ky əw z̄b̄ ɛ̄q̄ylzanə dkarə qanune elementarije veter-narije hin bə, ysa zi wə hin bə forma əw̄l̄n̄ə koməkdaşine u nişane naxyəşije.

Be wan zanbuna gavan b̄b̄ „zanbuna“ xyə koməka əw̄l̄n̄ d̄yḡhi-nə həjwana, le dewsa cek̄rna bru eəva zi t̄əv̄ d̄ərd̄x̄ə.

Ava bol u saqləm

Kem nin̄n̄ uəxyəşja həjwan je ysa zi, je ky peşda ten z̄b̄ vəxyə-ğ̄na ava xrab u z̄b̄ vəxyəğ̄na be-qəjdə. Gələk çara vəxyəğ̄na ava xrab dəst pe buna çergək nəxyə-şija d̄b̄ə (nəxyəşja sbiri, kərr̄bun, dabaq̄ u je majin).

Gələk xrabyn ave neziki zьbьlxana jan neziki məzəlxane həjwana, ysa zi xrabyn ave golbuji u jed емсьма, nav kizanada gələk mikrob u toxьme kyrma hənə.

Zь həmuşka baş ava bire artezi jə, le cəwa ky qrare məda həjwane kolxoza zь cəma av dxyn, ysa zi zь cəwa, zь gola, u zь gole pьeuk, bona xyəjikrьna saqləmbuna həjwana lazьmə əw jək be krьne.

Сəm, cəw, gol u goled pьeuk gərək бь hər aljava zь hal kətьne benə xyəji krьne, бь we mənjeva zi məzəlxane həjwana, zьbьlxanə, bire ava qrez u bərəvkrьna gəmarəd ysa gərək zь wan çijed av vəxyərьne dur xyəji бькьн. Lazьmə əw ədətə mьrdar zi бьtərқиньн, wəki cənd kolhoz çəndəke həjwa-

ned mьrар buji u je tьjrutua,
gəmar u hər ʃurə zьbьl tinьh dave-
zьn ʔeləka eəma jan davezьn nav
eəma. Gələ ʃara dbə ky əw jek
bəfəmkryn dьkьn, le bь rasti əw
jək zьrardajinə.

Wəxte ky həjwanət dbьn sər ave,
sər eəma u ʃəwa, lazьmə həjwana
bərdьn sər ave lь sərə zorьn. ʔe-
dərə av dьha zəlalə.

Kolhoz, wəxte ky həjwane xyə
dьbьn sər ave, gərək nəhelьn həj-
wane xərib u təwakəli nezikі garane
wan bьn, sьmki əwana dkarьn hьm
av xrab kьn, hьm zi həjwana. Ysa
zi izьn tьnnə həjwane kolxoze ava
neʃerьbandi, təwakəli bдьn vəxyə-
rьne, bь hər aljava gərək həjwana
zь təšte suka u jed sər rja dur
xyəji bьkьn. Wəxte ky həjwana

dgyhəzɛn ʧiki baʃqə jan dɔn ba-
zara, gəgək bxyəra vedro hlinɛn u
bɛ weva av bɛdɛn həjwane xyə.

Dɛ sɛra xyəda nav mal həbu-
neda həjwanək tənə nəxyəʃ, dkarə
nəxyəʃijə bəla bɛkə nav həjwane
majin, səba we jəkə zi gəgək kol-
xoz bχəvɛtɛn ava „baʃqə“ ja həg
həjwanəke həbə, dəmək bona həg
həjwanək vədruk kɛvʃ bɛkɛn.

Gəgək bɛ fəm krɛneva av bɛdɛn
həjwana. Zəf kolxozada, je ky ava
wanə baʃə, disa həjwan nəxyəʃ
dkəvɛn, sɛmki forma av dajine be-
qəjdə dɛbə.

Zoreda mə got, wəki gəgək
dəbr be dajine ʃhətəd kɛvʃ krida
bɛ rasti, əw jək gəgək be qədan-
dɛne bona av dajine zi.

Həsp gərək bəbbən sər ave bəri dəbre u çəh dajine (çəh, cawdər), wəxte ky dəbre həbi dədbən u zə we şunda həsp dəbbən sər ave, həsp nəxyəş dkəvə, sançy dəgrə u nkarə bmaħinə. Ysa zi izbən tynnə həjwana bəbbən sər ave zə dəbre qəwət xyərgəne şunda jan zə je ysa şunda, wəxte ky dəbr zəke həjwana dwərgminə, səmki zə we jəke həjwan dwərgmə u gəvər dəbə. Gərək bə məxsusi həşjarbun həbə, caxə ky həjwan, ilahi həsp xyjdajijə, dkarən tənə wi caxi bəvbən sər ave, əgər əw av vəxyərgəne şunda disa xəvat dəkə, le qəwəmandəne ysa-da zi gərək zəf hedi u nərm av bədbən, ləz nəəxən u hedi-hedi av bədbən.

Kytasi qararək avdajine zi əwə, wəki naxyre kolxoze b̄b̄ ava zəfva sərbəstbuji bə. Zəf kolxozada, həjwane xəbatqar wəxte xəvata kəwşən kemasja ave d̄b̄k̄şin̄b̄n̄, əgər nezikajeda eəm, çəw, gol jan gole p̄euk t̄ynnə; qəw̄mand̄b̄ne ysada dəjndartja kolxoze jə bona həjwana av binə z̄b̄ çije nezik u bona we həsp, ərəbə u bockə bdə hazyr kr̄b̄ne.

Gərək əm bir nək̄b̄n̄ əw jək zi, wəki həjwana t̄i, dəbr zi naxy, ma-hand̄b̄na wi xrab d̄b̄b̄ə u xəvatkartja wi ynda d̄b̄b̄ə.

Тəмьзи—saqləmbunə

Xen z̄b̄ xyəjikr̄b̄ne u dəbr dajine, laz̄mə gyhdari həbə sər təməzbu-na çane həjwanət, je ky qararəki

fərzə, bona sərbəst kərbna saqləmbu-
buna wan. Тəмьзја çane həjwanət,
тəмьзја еərm, Ында и сьма—əw
bona saqləmbuna wan çarə peşnə.

Тьме сər еəрме həjwanət тər
дьбə хујдан, тəz, çərez, le goma-
da сər çane wan dzəlbəqn gəmar,
miz. Wəxte ky həwa gərm дьбə,
bhyk сər çane wan heka datinьн,
kedəre ky mu hənə spi pəşda ten,
tiz u bhyked majin, je ky dkarьн
nəxyəşije hal ja еərm pəşda binьн.
Həjwane nətəмьz хуə dxyrə, хуə
ь тьşte һьşk дьхə u еəрме хуə
дьгəzə.

Тəмьz kərbna çan (tinar kərbн)
məda həjwan vədkə, maħandьна
wan pak дькə, xəvatkartja wan
blənd дькə u wana zь nəxyəşbuna
hal ja еərm sərbəst дькə. Тəмьz-

buna eərma eeləka, şirdajina wan zedə dьkə.

Lazьmə həsp roze dy çar benə tımar krьne, sbə u xəvat kьtakrьne şunda, wəhte ky həsp xujdaji jə u bь tozə. Həjwan gərək bəhə təmbz krьne nav həwe təmbz u azada. Bona təmbz krьne gərək cotkə u qaşav həbьn, əgər məçalə, bona hər həsrəki başqə-başqə, le əgər na, bona çotək həsp. Əgər fьrcə (cotk) tьnəbə, gərək dəwsa we dəstək sap hazьr bьkьn. Çane həjwan gərək təne bь cotke təmbz bьkьn. Qaşav bona təmbz krьna cotke jə. Bь qaşavva təne təmbz dьkьn wi wəxti, caxe ky beilaç dьminьn, wəhte ky qrez sər eərm hьşk dьbə, əw zi təne çijed nərmьkda. Le qəwьman-dьna mьqabьlijeda bь qaşavva bь

hesaji dkarın çane hejwan brin-
dar kın.

Zéf kolhozada qet gyhdari tyn-
nə sər təmьzkьrьna dewer, le tə-
mьzkьrьna eərm gələk fərzə, nə ky
təne bona eeləked doşani, şirdajina
kızana ky cawa ky mə got, zь we
jəke zedə dьbə, le səba we ky
əw jək başə bona golьka, bona
boqa u bona gaje nirqes. Dəwar
zi gərək bь cotkeva, bь qaşavva
u bь kьnçe nərmva benə təmьz
kьrьne.

Alije təmьzijeda zь həmuşka
kem gyhdari dьdьn xьnzira, le nə-
xyəşja goçija, ysa zi je xьnzire
məzьn saja nətəmьzije bь frəji
bəla dьbə.

Wəki çane həjwana təmьz bmi-
nə, fərzə əm wana tekьnə ave, je

ky бь wera təvaji bona saqləm-
buna wan qarə, le wəxte ky av
rodьkьn sər wan, gərək gyhdari u
hьşjarbun həbə, bəsa xəbərə, həj-
wane xyjdaji izьn tьnə bьkьn nav
ava sar u бь hər aljava gərək həj-
wana nəkьn nav ava sar.

Зь av қəтьне şunda izьn tьnə
həjwana bhelьn bər be, le gərək wa-
na borçdar бьkьn wəki əw hətə
hьşk bune nəсəкьньн, bhəzьn, le
əgər ysa nəkьn бь av қəтьнеva
dkarьn həjwan səma бьkьn.

Gərək pəza зь av қəтьне dur
xyəji бьkьn, сьmki hьrja wan şьl-
bune şunda gələk wəxt hьşk nabə.
Pəza dkarьn бьkьn nav ave tənə
bərə бьrine, wəki hьrja wan təmbz
bə, əw zi rozgare hьşk u gərmda.
Le wəki poste pez зь гьrr xyəji

кьн, һәкiмти лә бкьн, бәре һьрја
we дьбгьн u раше дькьн нав аве,
је ку бь дәрмане мәxsusva те һа-
зыг кьне.

Зь wan готьна әм dкагьн фькра
ахьрије дәрхьн, wәki тьҫара лазь-
мати тьннә bsәкьньн һәта һәjwan
qrez бьн u тәне wi wәxti тәмьз
бкьн, лә гәрәк бхәбьтьн, wәki һәj-
wan тьме нав тәмьzijeda бе хуәји
кьне. Әw jәk dxуәzә зь мә һьм
saqlәmbuna һәjwana, һьм zi қара
һәбуне.

Сьме һәjwana we sawa benә nhe- randьне u хуәји кьне

Льнге һәсп бь сьме saqlәm u
qanuniva tenә хуәји кьне. Зь ke-
masja u зьrara сьма (kemasijed
çurә-çurә, brin, qәлаш) һәjwan dkylә.

Le həsp, je ky dkylə, əm gʙşk
zi dʙzanʙn, wəki həspe ysa ker
xəvate naje.

Bona we jəke zi nherandʙnək
baş lazʙmə sʙma həspera. Xuəji
krʙn u nhərandʙna sʙma tʙštək
gran u cətʙn ninə, gərək sʙm tʙme
təʙʙz xuəji bkʙn, tʙrnaqe wan
kəvn buji wəxteda gərək benə bri-
ne u nəl krʙne.

Bona xuəji krʙna təʙʙzja sʙma
həjwana lazʙmə, wəki əwana sər
ərde zija təʙʙz u hʙşk bsəkʙnʙn
Wəxt-wəxt sər ərde şyl u nəm
ddʙn səkʙndʙne təne həspe ysa, je
ky sʙme wana gələk nərʙn u
nazʙkʙn.

ʙn sʙma u dora sʙma gərək
bʙ aveva bʙşon, bʙ cotkeva təʙʙz
kʙn, le zʙ nav sʙma qrez u gəmar

gərək b̄ parce darava benə dər-
x̄st̄ne.

Тынаге көвн буји гәрək hediva
u b̄ gyhdarti be brine, w̄ki ker
nəḡhizə çane wan u nəbrə.

Gərək gyhdarja məxsus be dajine
sər xyəji k̄r̄na s̄me çənyja. Ca-
xe ky wəxteda s̄me wan t̄m̄z
d̄k̄n u d̄br̄n, b̄ weva m̄k̄an
d̄b̄ə s̄m z̄ ḡrbuna beqanun xyəji
k̄n, z̄ we jəke, paşə s̄k̄nand̄na
h̄sp u sujina we beqanun d̄b̄ə.

Əgər xəvata kəwşəne h̄sp sər xyəlja
nərm̄danə, laz̄matja n̄l k̄r̄na h̄spa
nabə, s̄mki z̄ xyəlja n̄rm̄ z̄rar
nəḡhizə s̄me wana, səba we jəke
zi n̄l laz̄mi h̄spe ninə, w̄ki s̄me
wan xyəjikə.

Le m̄qabyl, z̄ dəst p̄buna
xəvata kəwşən pak d̄b̄ə n̄le h̄spa

бѣкѣшнѣн и лѣбнерѣн, wәki sьme
wana tәmьz бѣн и тьрнаґе wan
kәvn и zedә wәxteda benә brine.

Le zьvьstane hәspe benәl sәr
buzeva dьѣьmьtьn, dkәvьn sәr әrde
и зьґar dьґьhizә wana, demәk
bәri zьvьstane lazьmә hәmu hәsp
benә nәl krьne и angori ґи и hal
wәxte xәvata wan, dkarьn dy lьnge
wan nәl kьn jan tәne hәrdy lьnge
peѣьn.

Qanun krьna sьma и nәl krьna
hәspa snәtәkә epeґә nazьkә, de
mәk xәvata han gәrәk tәslimi nәl
bәnde ґerьbi бѣкьн, hәdadxane
baѣ, бѣ dәm dәzґahva hazьr gәrәk
hәbә.

Izьn tьnә ky zь bәr eәv bәrdьn
xyәji krьn и nherandьna sьme dә
wara zi, сьmki orta sьma kәvre

tuz dьkəvьn u zьrar dьdьn wana.
Qəwьmandьne ysada gərək zь orta
sьma kəvr dərхьn, paşе sьm bь
aveva bьşon jan dьha pak dьbə bь
ava kreslinva həlandi, le tьrnaqe
kəvn u zedə disa we be brine,
cəwa ky mə lь zore dərһəq həs-
pada gotijə.

Ty nəsəkьnə həta həjwan bkylə,
wəki zь we şunda gyh bьdi sьme
wana, le tьme bь qanuni təmьz kə,
le bnerə, wəki həjwan tьçara nə-
kylə.

Xyəji krьna həjwaned awьs u çahьl.

Wəki kolxozada zьmare həjwa-
na be zedə krьne, lazьmə bь məх-
susi gyhdari həbə sər xyəjikrьna
həjwane awьs u çahьl.

Zoreda mə gotьbu, wəki qьrare
eerəji hykme baş dhelə һьm sər

saqləmbuna həjwane awəs, həm zi
sər saqləmbuna golke wana xəzna
zəkda. Le nav naхьra gərək sər
wana gyhdarja məxsus həbə u gə-
rək nəhelən əwana zəf bəgərən,
vərda weda hərən.

Wəxte ky həjwane awəs nav
gomedanən, gərək bəne wan həşk
bə, pəjin pьr be rəşandəne, avaje
wan gərək ronaji bə, wəki əwana
həv dəw nədən.

Le həzandənək tьmeji u xəvatə-
kə səvək fərzen bona həspe awəs,
le lazьm ninə, wəki xəvatək zь
qəwəta wan grantьr bədnə.

Həjwane awəs bəri zajine gərək
se həvte zu zь hər xəvate benə
azakrəne. Cənd roz bəri zajine gə-
rək awəsara dəbre baş u je hesa
bdən, wəki əwana rəət bəmahinən,

gərək gyhdar bьn u tьçara dəbre
şin jan bь qravva gьrti, jane zi
je rьzjaji nəđьn wana, je ky sawa
mə lь zore gotijə məni dьbьn, həj-
wan golyke xуə davezьn.

Cənd kolxozada, nav eeləke awьs
te ditьne gələk qəwьmandьned
golyk avitьne jed hal: wəxte we
nəxуəşije eelək golyke xуə dave-
zьn məha awьsbuneda 5—8-a,
zь we jəke eelək golyke xуə bь
gələk parva mьrar buji dьzen,
jan zi zь zajine şunda dьmгьn.
Wəki eeləke kolxoza zь we nəxу-
əşije benə xуəjikгьne, gərək hьş-
jarbun həbə dərhəq eeləke təzə,
ilahi wi wəxti, caxə ky zь organe
wan zajine av dьdərə. Celəke ysa
gərək be başqə kгьne, həta ky ve-
ternar le nənerə u səqləmbuna wan
isbat nəkə.

Le hær сь ky dærhæq wan eelə-
kadanə, ky golyke xyə avitynə,
gærək wana zi çyhe bykyn, golyke
aviti u pisi misja wana gærək bə-
rəv kyn eəl kyn jan bşəwytinyn,
le avaji u dəm—dəzgəh gærək di-
zifeksia bykyn. Xen зь we bona
eeləka, je ky golyk avitynə, gærək
boqe başqə be kvş kryne, je ky
we ty çara neziki eeləke majin
həbə.

Wəxte zajine eeləka deə awbş gə-
rək çı kyn nav avaje təmbyz, ronaji
u fyrəda, byn we brəşinyn giha nərm
u hşk. Bona le nherandyne gærək
be kvş kryne xəvatcije çerbyi, je
ky əgər lazym bə, wəxte zajine
bkarbə komək bydə we. Zь zajine
şunda gærək eeləke de nav avaje
gərməda be xyəji kryne u rozed

əwlyŋ gərək dəbre sɔvɔk bɔdɔne,
gihə hɔʃk u bɔ avə gərm zɔ ar
jan karək ʃorbə hazɔrkɔn, bɔdne.

Bona huɔka lazɔmə avaje fɔrə,
gərm u ronaji. Wəxte wana zɔ ʃi-
re de dɔbrɔn, gərək wana hini
dəbre sɔvɔk bkɔn, ɕane wan təmɔz
xuəji bkɔn.

Ƨəne bɔ qɔrəd ysa kolxoz dkarə
huɔka zɔ nəxuəʃbune xuəji kə u
bɔ weva sərbəst kə zedəbuna na-
xɔre xuə

Вь һəjwane хəvatkarva sawa dərbaz bkɔn

Cənd kolxozada həsp u ga zəf
zu dɔdɔn sər xəvate, wəxte ky əw
he ɕahɔlyŋ. Zɔ we jəke qəwəte wan
zɔ həv dɔqətɔn, peʃda ten nəxuəʃja
dɔl, pɔʃɔka u singa u bɔ we mə-

njeva zi həjwane xəvatkar bəri wəxte xyə kal dьbьn u kerі xəvate najen. Kem ninə əw qəwьmandьn, wəxte ky çənyja dy sali dьdьn bər xəvate u əw nav cənd rozada xəvatkrьna xyə u qiməta xyə bona həbune bь çarəkeva ynda dьkə.

Həsp gərək bьdьn bər xəvata gran wi wəxti, cəxe ky se sale we təmam dьbə, le wəxte ky həsp dy salijə tənə dkarьn xəvate sьvьk bдьn wana. Ga, dkarьn bьdьn bər xəvata sьvьk se sale wan. təmam-bune şunda.

Bь hər aljava gərək be gotьne, wəki həta həjwane gьhişti zi izьn tьnə bдьn bər xəvata granə je ysa, je ky zь qəwəta wan bьndə; zь xəvat krьnək ysa tь kar naje stəndьne, le bь weva həjwan qə-

wata xyə ynda dьkə u edi kerі
tьstəki naje.

Brigaded kolhozada dqəwьmə ysa,
wəxte ky nav brigadəke bərəv dь-
bьn həjwane qəwət, le nav je dь-
neda həjwane sьst, zь we jəke zi
həjwane xəvatqar zəf xəvat dkьn
u zь taqət dkəvьn, le je dьnekem
dxəvьtьn. Bona we jəke zi lazьmə
kolhozada xəvat be parə vəkьrьne
sər həjwana bь wəkəhəvi, gərək
xəvatkrьna həjwana u qəwəta wan
be həsav krьne.

Kolhoz gərək bь bərki şər kьn
wəki wəxte xəvate bь həjwane xə-
vatqarva xrab dərbaz nəkьn, wana
nəheşinьn. Dьdqəwьmə ysa, wəki
bь dərb u kytana beisaf həjwana
brindar dkьn, zьrar dьdьn wana.
Zь metode ysa ty kar tьnnə, zь

we jəke təne xəsətə həjwana xrab
дѣбѣ, cawa ky gyhnedajin, gəzan-
дѣн u cəvtə avitьn Le gərək gy-
man həbə, wəki bь dərbaz kгьпə-
kə nərm, sьvьkva həjwan tьme we
borədartja xyə bqədinə.

Xəvьtandьna nire həjwane xəvatkar

Əgər həbun wəxteda gyhdari
bьdə sər nire həjwane xyə xəvat-
kar u le bnerə cawa ky lazьmə,
bь weva we bь gələk qasiva zь
çergək nəxyəşja həjwane xyə xyəji
bьkə.

Gələk wəxt nire həjwana məni
дѣн nəxyəşja hal peşda tиньn,
cawa məsələ, nəxyəşja sbiri, kər-
bun, kos, gьrr, dəbaq u je majin.
Le kolxozada zəf cara nir ja həj-
wanəke ninə, le nir, təwakəli dxə-

вѣтиньн, іро əw нир дѣдѣн сѣр хѣј-
wanəke, sbə sər ja дѣне. Wəxte
ky nav хѣјwanətда nəxyəşja hal
pəјda bə, forma xəvѣtandѣna ysa
ja nira dkarə tѣme şaşi peşda binə
u məçal nadə bѣ isbati kѣvş kѣn,
wəki sər хѣјwane nəxyəş kizah нир
daninə.

Bona we pak дѣбə, wəki kol-
hozada bona хѣр хѣјwanəke нире
wan „başqə“ хəbə u wəki нире
wan təvhəv nəkѣn, benə çѣhe krѣ-
ne, gərək sər хѣр нирəki nomere
başqə—başqə хəbѣn.

Pakbuna нире başqə jək zi əwə,
wəki нир te ujmiş krѣne sər çane
хѣјwan, gərək нир nə fѣrə bə, nə
zi təng, le caxe ky ysa nabə,
wəxte, ky нире rast hati datinьн
sər ystyje хѣјwana, sər çane wi

brin u qəlaş pəşda tən, jek həj-
wana deşinən u xəvata wan xrab
dkən.

Bəri dəst pe buna xəvata kəw-
şən, həbun gərək bnerə həmu nire
həjwana, bərivə, təzə kə, kədərə
ky lazımə kyLav bədrü u ujmişi
həjwana bəkə.

**Kolxoz gərək təvgredana xyə bə
veternar xyəji bkə.**

Bona həjwane kolxoze zə nəxyə
şije dur bəminən, lazımə wəxte
hər nəxyəşije, mərbune jan həta
wəxte şvəbune zi, gazi vetername
bkən.

Veternar çida kəvş dəkə nəxyə-
şi zə sə jə, mənja nəxyəşbune zə-
lal dəkə u kəvş dkə mənja mərb-
-bune, wəxte əjanbuna nəxyəşja

hal məçal, u nişandarti we b̄bdə dər həq peşḡrt̄na nəxyəşije. Xən z̄b we jəke, əwi we l̄b həjwana bnerə, we k̄v̄ş kə ḡlo əwana zi nəxyəş nə kət̄nə?

Въ һәр алжава у т̄ме гәрək ле нherанд̄на ветернарије—санитарије л̄б həjwana kolxoza һəbə nə ky t̄ne wi wəxti, с̄б сax ky nəxyəşi əjan d̄bbə, ле fərzə wəki wəxt—wəxt, qə na sale çarək jan dydy һəmu naх̄re kolxoze b̄b dəste veternara benə nherанд̄не (ilahi һəsp).

Le nherанд̄нək ysa məçald̄bdə veternara, əjan bk̄n həjwaned nəxyəş u məçal dəst pe k̄n peşja bəlabun u frəbuna nəxyəşja hal bd̄n ḡrt̄ne. Wəxta le nherанд̄не, veternar dkar̄n əjan k̄n kəmasije saqləmbune u sanitaria

xyəjikrəna həjwanət u nişandaj-
ine şəxyli peşda bədən bona hyla-
nina wan kemasja.

Въ weva, demək, veterinar nə ky
we be kolxoze tənə bəzanbə sə nə-
xyəşi nav həjwanada hənə, le əgər
nəxyəşi zi tynnəbən, we sale qə na
çarək—dydy isbat kə, le bnerə
halwəxtə saqləmbuna təmərja həj-
wanəte kolxoze.

**Въ həjwaned təzə hati u бь nəxyə-
şara we səwa dərbaz кьн, le bnerən**

Həjwane başqə je ky zə çije
başqə tinən kolxoze, gərək tıme
dərheq wanda şəvəly bən u qə na
nav dy həftəda zə həjwane majinə
kolxoze dur xyəji bкьн u sər wan
gyhdarja məxsus həbə.

Qanuna han gərək zəf bərk xyəji
bкьн, səmki həjwane təzə hati

dkarə b̄b̄ dit̄b̄n nherand̄b̄nva saq̄-
ləm kb̄v̄ş bə, le rastijeda dbə ky
əw nəxyəş bə. Wəxte ky həjwan
nəxyəşja hal d̄b̄grə, əw n̄şkeva
nəxyəş nakəvə, le nəxyəş dkəvə
təne (çar çara 2—3 həfte şunda)
cənd roz şunda.

Wəxte han te got̄b̄ne wəxte və-
şart̄b̄na nəxyəşije, je ky gərək
t̄b̄me bir bin̄b̄n, wəxte ky z̄b̄ çije
xərib həjwan tin̄b̄n.

Əger həjwane t̄əzə hati nəxyəşə
b̄b̄ nəxyəşja halva u əm əw jək
nəbin̄b̄n u we t̄əvi həjwane majin
bk̄b̄n, cənd roz we dərbaç b̄b̄n,
nəxyəşja we we əjan bə u əwe
móni bə gələk həjwana nəxyəş
bexə.

Bona qəzja han dərbaç bə, la-
z̄b̄mə ja a) gərək həjwan benə

krine jan dəstanine çije ysada, ke-
dərə nəxyəşi tynnə, gərək əw jək
bəreda зь veternaire nəhije бьрьрсьн
pe заньбьн. b) wəxte ky həjwane
təzə dəst tinьн, gərək şədətname
veternaire dərhaq we həjwaneda
bxuəzьн, le əgər mьkan bə, gərək
bbьн çəm veternaire bdьн nheran-
dьne, c) həjwane təzə hati gərək
nəkьн goma u nəbьн eere, le cawa
ky mə lь zore got, 2—3 həvte
xuəji кьн, dəbr u av бьдьн avajiki
başqəda. Əgər nav qıared ysa çьhe
xuəjikrьneda həjwan nəxyəş бь-
kəvə, əw ədi nkarə nəxyəşja xuə
dərbazi həjwane dьne бькə, le əgər
dь we wəxteda saqləm бьminə,
əm dkarьн бь gyman бьн, wəki
əw çansaqləmə u təv buna we бь
naxьreva dьha зьrar nadə.

Qədadnəna qanuna han cətən
ninə, le kara we gələk məznə,
cəmki həbun we zə qəzjaki gran
aza bəminə.

Le gərək be gotnə, wəki bona
frəbun u bələbuna nəxyəşja hal
hənə çərgək re u məçal, jeky naj
enə ditnə, bə kizanova nəşkeva
dkarən nav həbunə nəxyəşjed hal
başqə-başqə peşda ben. Qəwəman-
dnə ysada bona peşgərtənə nəxyə-
şije u bona peşgərtənə frəbuna
wan məçaled ləz u kytasi lazəmən,
u məçaled hanana cəqas zutərke
benə xəvətdənə, kara we we
əwqas zi baş bə.

Wəxte ky nəxyəşja hal əjan də-
bə, jan dərheq we jəkeda şəpə
həjə, qrara əwlən əwə, wəki həj-
wane nəxyəş, jan şəpəli zə gome

həmuja jan zь naхьre ҫьhe кьн u
başqə xyəji bkьн, zь we jəke şun-
da gərək zь we avaje benə dərхьs
tьne həjwaned saqləm zi u avaji
zь təmbьzkrьne u dizifeksia krьne
şunda disa həjwane saqləm bьbьн
hyndyr.

Le həjwane nəxyəş jan şьvəli
əm lь kədəre xyəji bkьн? Bona we
mərəme gərək hər kolxozəkida
avaje başqə həbə zь cənd gozi, je
ky te gotьne „çije başqəbune“.

Avaje han cьqas ky məçalə, gə-
rək zь gomed həbune dur bə.

Bona qyllьxdartja „çije başqə-
bune“ gərək xəvatçije başqə benə
kьvş krьne, je ky gərək disa dur
bьн zь həjwaned saqləm u təvgre-
dana wan bь wanra tьnəbə.

Məzəlxane həjwana dьzmyne nəxyə- şja halə

Hər jək zь mə, gələ çara dəşt u colada, gəljada, sər rja u çijed majinda rasti çəndəke həjwana te. Kьned ysa, cawa ky mə lь zore gotijə, ььqle rənçbərijedə zьrar-dajinə, ььmki çəndək, ja ky be-xyəji dьminə, drьzə, gəni dьbə u nəxyəşja hal bəlaji dora xyə dkə. Çəndəke ysa hьm ərđ, hьm xyəli, hьm av nəxyəş dkə. Qьnjated ron zь çəndək (xun, brin, av) hьşk dььn təvi baje u toz gəmare dь-bьn u bь dəsti wan toz u ba bəla dьbьn vьrda-weda. Çənəwьr u sə zi dь sьra xyəda, çəndək dьpərь-tinьn, goşt u həstyje we dьbьn çijed başqə-başqə u disa bь we kьneva nəxyəşja hal bəla dkьn.

Bona bəlakrəna nəxyəşja hal xəvatəkə xrab dəkən təjrutu. U kytasi meş u bhyk zi, əwana rutənin sər çəndəka u bə pəng u cənge xyəva nəxyəşi bəlaji hav mərja u həjwana dəkən. Çar-çara nəxyəşja hal bən ərde dəminə həta bə salava zi. Çije ysa heline təcjinə bona nəxyəşja hal, çəmkı zəf çara, saled paşında, wəxte ky həjwan də wan dərada dəcərən, nəxyəş dəkəvən u mrag dəkən. Zəf məri pəzanən əw qəwmandən u bə şaşi fəkr dəkən, wəki gəvə həjwan tənə dkarə zə həjwane nəxyəş, nəxyəş bəkəvə, wəxte ky cije cərəda nəxyəşja hal pəjda dəbə, əwana bə sərhyşkti məhkəm dəkən, wəki nəxyəşi „xyə bxyə“ peşda hatijə, be we fəkr krəne, ky mənja nəxyəşje əw bujə,

ky xyəlija çije eərə nəxyəşi gьrti
bujə.

Demək əjanə, ky çəndək je ky
te avitьne dərva, əw bьbə həjwane
hur jan pəz, sə jan təjrutu, dkarə
məni bə bь sədi həjwana u mərja
bkyzə.

Bona nəxyəşijed hal bь wan rjava
bələ nəbьn, gərək hər kolxozək
təşkil kə məzəlxana həjwana, ke-
dərə gərək gələk qur benə eəl
krьne çəndəke həjwaned gьr u
peuk, ysa zi ja təjrutua.

Bona məzəlxane həjwana gərək
çije bьnd, zija u vəkьri kьvş bkьn,
zь rijed məzьn, zь çije eərə u mərğa,
zь çije ave dur. Gəlijada, rəx eəma
u çəwa jan kələka rja eəlkrьn gə-
lək zьrərə.

Gərək nəhelьn həjwan bkəvьn
nav məzəlxane, bona we jəke gə-

rək dora məzəlخانه qur bkolьn,
le əgər məçal həjə sur bkşinьn jan
carcovə bьkşinьn.

Bona brьna çəndəka həjwen zəf
çara kolxozada həma kizan ərəbə
raşt be, davezьn sər ərəbe u dbьn,
le əw jək gələk zьrarə. Səba gyhas
tьna çəndəka fərzə məxsus ərə-
bəkə başqə həbə, je ky bona xə-
vate majin izьn tьnnə bxəvьtinьn,
cьmki zь brьna çəndək şunda tьme
sər ərəbe nəxyəşja hal dьminə.
Fak dbə aliye hyndyrva ərəbə be
tənuke krьne, wəki bь hesaji u
zu-zu dizifeksia bkьn.

Məzəlخانه həjwanada gərək tьme
bərəda eənd eəl bene hazьr krьne
u həbьn, wəki bona kembuna eəla
çəndək, ilahi gərma havineda, bь
şhətava dərva nəminə, le zutьrke
be eəl krьne.

Çəndək gərək k̄ur eálk̄yn, nə
kem z̄b̄ dy metri, wəki çənəw̄yr u
kuēbk̄ dər̄nəx̄yn u nəpərḡytin̄yn.

Iz̄yn t̄ynnə be iz̄yndajina veter-
nare post dər̄x̄yn, ilahi we wəxti,
caxe ky həjwan z̄b̄, nəxyəşia sbiri
mraḡ bujə:

Z̄b̄ poste ysa nə ky t̄əne həjwan,
le məri zi b̄b̄ hesaji dkar̄yn nəxyəş
bk̄əv̄yn.

Təşkil kr̄yna məzəl̄xane həjwana
t̄əne b̄b̄ xyəli, ç̄i k̄v̄ş̄ kr̄neva
kyta nabə. Bona t̄əmb̄z̄ xyəji kr̄yna
məzəl̄xane həjwana t̄yme nobədar
laz̄ymə, kolxozed məz̄yn bona we
jəke gərək xəvatci k̄v̄ş̄ bk̄yn, gə-
rək k̄oland̄yna eóla t̄əslimi wi bk̄yn,
ysa zi gyhast̄yna çəndəka, hərke
laz̄ym bə dər̄x̄st̄yna post u eərma,
xeh z̄b̄ we ərəbə zi t̄əmb̄z̄ xyəji b̄bk̄ə.

Həkimatıa həjwana nəv kolxozada

Bona xuyıkrına həjwana zı nə-
xuyşja, qanun je ku lazımn, ve
ktebeda hatnə gotne, gələk wəxt
mə nişan dajə, wəki fərzə şewr u
nişandartja veterınare.

Съ soz, wəki we baş bəbjja, wəki
hər kolxozək məzn, xuyı krına
həjwanətđa vətənarəke jane na fel-
şerəke wi həbjja. Le ebylaned
veterınar hındıkn u ebyas zi zı-
mare wan sal bsal zedə dıbə, le
he məçal tınnə, wəki hər kolxozə-
kırı ebyalanək bdn. Nıha veter-
ınarək borədarə qulıxa cənd, le zəf
çara zi qulıxa bı dəhi kolxoza
bıke.

Bona we jəke zi gərək ebyas
fəjdə həjə wana bı aqıltı u bı
netli bdn sər xəvate.

Хəвътандына netli əwə, wəki hər veterinarək hazыр гəрək we para хəvate bəqədinə, je ky zənbunək blynd u ylma gran dxyəzə, le bona хəvata nə bərbьeəv u bona хəvata texniki fərzə зь yzve kolxoze hazыр кьн хəvatcije veterinarije, je ky карьбьн məçale veterinarije bхəvьтиньн бь nişandartja veterinar u бь sərkartja wi

Bona we jəke kolhoz гəрək зь yzve xyə peşda бькşинə kandidate ysa, je ky lajьqi ve хəvatenə u kurse wəde кьнда зь wana hazыр бькə a) sanitare veterinarije, je ky dkarьн həjwane nəxyəşra koməkjа əwlьн бьгьhinьн һьм wəxta dəşte u һьм zi nav həbune. b) je ky dizifeksia dkьн, гəрək мьqati avaje həjwana бьн, мьqati аьбра,

nira u dəm-dəzgahe majin бьн, лъ
тəмьзije бнерьн u wəxte ky lazьм
бə, dizifeksia бкьн е) кутькci,
je ky қомəkja texnikije мəзьн
ддьн veternarra, wəхта кytana.

Te fóm kьне, wəki pakkrьна
xyəjikьна həjwanət dxyəzə ky pəgə
bona we nete benə bərdane: de-
mək kolhoz gəgək zь məçale xyə
çəma pəra кьвş кə bona cekьна
avaja veternarije, bona dəm dəz-
gaha we, bona haçəta u dərmana,
бь we gymanbune ky xəgəç—məs-
rəfed han, wədəki кьнда we benə
dəstanine бь кьн buna nəxyəşja
həjwanət u бь kembuna mьgarbuna
wan.

Əm bir nəкьн бнєvisьн əw jək
zi, wəki le nherandьн u xyəji-
кьна həjwana zəf çijada ддьн dəste

mərije nəzan, mə sə ky dər həqa
gavanada gotijə, gərək əw jək bona
wana zi be gotbne, u xen zə we
jəke qyllıx krına həjwanət bə tə-
wakəli te krıne—iro mərvək lə
həjwana dnerə, sbə jəki dən dnerə,
paşə zi jəki təzə jan həjwana jək
dəbre dıdə, je dıne av dıdə, ja
səsjə bıne wan təmız dıkə u ysa
bekytabun. Əw jək şaşikə gələk
məzbnə, səmki zə gyhastına qyllıx-
dara həjwan hini qyllıxdara nabə,
wana naz nakə u rıhət nabə, le
qyllıxdar zi dı səsjə xyəda məçal
nabınbn bə gyhdari lə həjwana bne-
rıbn u caxə ky nav we gyhastıbn
əjan dıbıbn məçale wəkəhəvi dəst
pe dıbn u dıqədinbn.

Halwəxtə saqləmbuna həjwana
təne we wi wəxti sərbəst bə, caxə

мьқатбун у нһерандьна ван, мал һөбун тәслими колхозване ҫерғби, хөваткар, занәдар у бьлјан бкә у берути бдә һьлдане, бь зьмарәкә кьвҫ һөјван тәслими һәр колхозванәкә бкә у зь вана ҫавдарја тә-
мәми бхуәзә дәрһәқ мьқатбун у
ле нһерандьна ван һөјвана.

Бь қөдандьна ван һәму готьна,
је ку ве кьтебеда һатьн ҫрокрьне,
мәҫал һөјә һалвәхте һөјванәте кол-
хозе пак кьн тәне ви сәхи, вәхте
ку активе колхозе у узве колхозе
тәви ве хөватә бьн. Вона ве јәкә
фәрзә:

1. Нәр колхозада гәрәк вәқиле
ветернарије у хуәјикьна һөјванәт
бенә бьзартьне у бь қрага хөвата
ҫьмаәте бәрданин бдьн вана, вәки
әвана һьм гомада, һьм дәрва,

һым зи wəxte xəvata dəşte ь һале һəјwana бнһерьн, sawa ky ve қь-тебеда һатijə готьне и сьвата һə-муја kolhozada дərhəq xəvata хуə-да һасав бьдьн.

2. Dajьнь peşja şewrdartja xəvatkartija (hasьlətdartije) pьrsa һal-wəxte veternarije, kritika kemasja бькьн, məçala ббиньн bona һьла-нина şaşja и рəј бкəвьн le бнерьн, wəki qrar nəminьн sər қақəzada, le əmrda benə dərbaz кьне и qə-dandьне.

3. Zь şewra gynd u zь sədrtja kolhoze daklata bxyəzьн, wəki əwa-na kolhozvanara məlumətije бьдьн, ська дərhəq хуəjikьна һəјwanətda сь һатijə кьне?

4. Kolhoz, je ky qyllьxdartja һəјwanət dqədinьн, nav wanda gə-

ræk soslæci u dærbdarti be frækrъne,
wæki зъ хуэjикъна һэjwanæt қаре.
bærbъ еóv benø stændъne.

Dærhæq kemasija u dæstanina mal-
hæbuna хуэjикъна һэjwanæt гæ-
ræk gazeta diwerø kolhozeda be пъvi-
sandъne, ysa zi gazeta næhijeda u
gazeta mærkæzida.

Въ һундыг къşандъна aktiva çъ-
maáta kolhoze дъ nav ve хэvate,
mæçal һэjè wédæki кънда nav еьqle
malhæbuna хуэjикъна һэjwanætда
bъгъhizъn dæstanined бълънд.

Փր. Հարուժյունյան
Ինչպես պաշտպանել կոլտնտեսութան անասունները
հիվանդություններից
(Քրդերեն լեզվով)
Պուդհրատ 1935 Յերեվան

Гр. АРУТЮНЯН

Как защитить животных

колхоза от болезней

(На курдском языке)

СЕДЬХОЗЭГИЗ 1935г. ЭРИВАНЬ.